

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

В.о. ректора ДьГу

« 06 » 2026 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування
для здобуття ступеня Доктор філософії
на основі ступеня освіти Магістр НРК 7

Галузь знань

Н – Сільське, лісове, рибне господарство та
ветеринарна медицина

Спеціальність

Н2 Тваринництво

Освітньо-наукова
програма

Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва

Харків 2026

ЗМІСТ

Загальні положення.....	3
1. Вимоги до рівня підготовки вступників.....	5
2. Зміст фахового вступного випробування у розрізі дисциплін.....	6
3. Критерії оцінювання фахового вступного випробування.....	8
4. Порядок проведення фахового вступного випробування.....	9
Рекомендована література.....	10
ДОДАТОК Зразок «Екзаменаційний білет».....	11

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вступ на основі (основа вступу) - раніше здобутий освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень або освітній ступінь та відповідний рівень Національної рамки кваліфікацій (далі - НРК), на основі якого здійснюється вступ для здобуття ступеня вищої освіти, освітнього ступеня бакалавра – 6 рівень НРК (далі – НРК6), освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) - 7 рівень НРК (далі - НРК7)).

Фаховий іспит - форма вступного випробування для вступу на основі НРК7, яка передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми певного рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

На навчання за програмою підготовки доктора філософії (PhD) (освітньо наукова програма «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва») можуть вступати особи, які отримали диплом бакалавра (НРК6), магістра (спеціаліста) (НРК 7) з відповідної або іншої спеціальності та продемонстрували достатній рівень знань з тем, перелік яких винесено для оцінювання підготовленості вступника для здобуття вищої освіти.

Для проведення конкурсних фахових вступних випробувань на навчання на базі здобутого раніш ступеня освіти магістр; освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст, наказом ректора ДБТУ створюються фахові атестаційні комісії, діяльність яких регламентується Положенням про приймальну комісію вищого навчального закладу, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15 жовтня 2015 року № 1085 та зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 4 листопада 2015 року за № 1351/27796.

Фахове вступне випробування проводиться фаховою атестаційною комісією за програмою, затвердженою ректором ДБТУ.

Програма фахового вступного випробування складена для вступників, які вступають на навчання до Державного біотехнологічного університету за освітньо-наукового рівня вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва» та передбачає оцінку базових знань осіб, що мають здобутий освітній ступінь магістра,

освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста, за темами фахових дисциплін, які дають можливість оцінити загальний рівень підготовки вступників до навчання за спеціальністю Н2– «ТВАРИННИЦТВО»

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань вступників під час вступу на навчання за університету за освітньо-наукового рівня вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 204 - Технологій виробництва та переробки продукції тваринництва

Мета вступного фахового випробування полягає в комплексній перевірці знань вступників, отриманих ними в результаті вивчення дисциплін та оцінці відповідності цих знань вимогам до навчання за освітньо-наукового рівня вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва» та допуску до участі у конкурсному відборі.

Умови проведення вступних випробувань. Фахові вступні випробування проводяться в усній формі, у вигляді іспиту очно або дистанційно. Іспит в усній формі проводиться не менше, ніж двома членами комісії з кожним вступником, яких призначає голова фахової комісії згідно з розкладом у день іспиту. Під час складання іспиту очно члени комісії відмічають правильність відповідей в аркуші усної відповіді, який по закінченні іспиту підписується вступником та членами відповідної комісії. Складання іспиту у дистанційній формі відбувається із застосуванням платформ Zoom (Google Meet). Інформація про результати іспиту оголошується вступникові в день його проведення.

Змістовно-методичне забезпечення вступних випробувань здійснюють науково-педагогічні працівники профільних кафедр.

1. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

До проходження фахового вступного випробування допускаються вступники, які виконали повністю навчальний план за освітнім ступенем магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста й отримали диплом за відповідною або іншою спеціальністю.

Вступник повинен знати:

- ✓ термінологію, що стосується основних понять за фахом;
- ✓ основні поняття розведення, годівлі у тваринництві, птахівництві, бджільництві;
- ✓ системи та способи утримання сільськогосподарських тварин;
- ✓ основні технології заготівлі, виробництва та зберігання кормів для формування кормової бази підприємства;
- ✓ технологію виробництва молока і яловичини, виробництво племінної та товарної продукції свинарства, виробництва продукції конярства, виробництво продукції птахівництва у господарствах різного типу, виробництво усіх видів продукції вівчарства (вовни, смушків, овчин, м'яса, молока), отримання продукції бджільництва
- ✓ технології переробки продукції тваринництва;
- ✓ систему стандартизації, методичні основи стандартизації, види стандартів і їх характеристику

Вступник повинен вміти:

- ✓ вільно володіти термінологією за фахом;
- ✓ складати раціони для різних видів і статеві-вікових груп тварин та організації їх нормованої годівлі з урахуванням наявних фінансових та ресурсних обмежень;

- ✓ здійснювати контроль технологічних процесів під час виробництва та переробки продукції скотарства, свинарства, птахівництва, конярства, вівчарства, бджільництва;
- ✓ застосовувати знання морфології, фізіології та біохімії різних видів тварин для реалізації ефективних технологій виробництва і переробки їх продукції
- ✓ аналізувати господарську діяльність підприємства, вести первинний облік матеріальних цінностей, основних засобів, праці та її оплати;
- ✓ застосовувати знання організації та управління технологічним процесом переробки продукції тваринництва для ефективного ведення господарської діяльності підприємства;
- ✓ використовувати спеціальні знання для проведення санітарно-гігієнічних і профілактичних заходів на фермах та інших об'єктах із виробництва і переробки продукції тваринництва.
- ✓ застосовувати проєктні рішення технологій виробництва та переробки продукції тваринництва;
- ✓ застосовувати знання з біології та господарсько-корисних ознак різних видів тварин (кози, вівці, коні та ін.) за сучасних технологій виробництва сільськогосподарської продукції;
- ✓ застосовувати знання економіки, організації та менеджменту у виробництві та переробці продукції тваринництва.

2. ЗМІСТ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ У РОЗРІЗІ ДИСЦИПЛІН

Програма фахового вступного випробування для зарахування на навчання за Освітньо -наукового рівня вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва» містить основні питання за наступними темами:

1. Здатність розробляти, організовувати та здійснювати заходи з підвищення продуктивності тварин, контролю безпеки та якості продуктів їх переробки й ефективності її виробництва

- **Технології виробництва молока та яловичини (велика рогата худоба):** породи молочної і м'ясної худоби та їх продуктивні особливості; сучасні методи утримання, доїння і годівлі корів для підвищення надоїв молока та приростів великої рогатої худоби; контроль якості молока та м'яса, первинна переробка молока та забій худоби; шляхи підвищення ефективності виробництва продукції скотарства (молока, яловичини).

- **Технології виробництва продукції свинарства:** породи і генетичні типи свиней та їх продуктивність; технологічні прийоми, спрямовані на підвищення середньодобових приростів і багатоплідності свиноматок (раціональне годівля, умови утримання, відтворення стада); якість свинини, забій свиней та первинна переробка туш; біобезпека і оптимізація економічної ефективності свинарства.

- **Технології виробництва продукції птахівництва:** види сільськогосподарської птиці (кури, індики, гуси, качки, перепели) та їх продукція (м'ясо, яйця) і характеристики цієї продукції; промислові методи утримання птиці для підвищення продуктивності (кроси, комбікорми, умови мікроклімату); забій птиці та первинна переробка тушок птиці; контроль якості яєць і пташиного м'яса, запобігання хворобам у промисловому птахівництві.

- **Технології виробництва продукції вівчарства та козівництва:** біологічні особливості овець та кіз різних порід (продуктивність за вовною, молоком, м'ясом); системи утримання дрібної худоби, годівля та пасовищне утримання для підвищення настриг вовни і надоїв козячого молока; первинна обробка вовни, контроль якості вовняної сировини; підвищення ефективності виробництва баранини та козлятини.

- **Технології у кролівництві та звірівництві:** видові особливості та продуктивність королів і хутрових звірів (норки, нутрії, лисиці, песці); сучасні підходи до годівлі та розведення в умовах фермерських і присадибних

господарств; якість продукції кролівництва (м'ясо королів, хутро) та шляхи її покращення

- **Основи конярства:** біологічні і господарські особливості коней різних напрямів використання (верхові, рисисті, ваговозні); технологія утримання коней в племінних заводах і фермерських господарствах; напрями підвищення продуктивності коней (робоча продуктивність, спортивні результати, відтворна здатність); організація племінної роботи в конярстві, оцінка якості поголів'я.

2. Здатність розуміти та самостійно виконувати заходи, спрямовані на організацію та вдосконалення селекційно-племінної роботи у тваринництві

- **Основи генетики та селекції тварин:** поняття про породу, тип, клас; генетичні основи мінливості та спадковості у тварин, які лежать в основі селекції; визначення поняття «порода» та класифікація порід с.-г. тварин; створення нових порід, типів і ліній (методи чистопородного розведення, гібридизація, відбір і підбір).

- **Методи та організація племінної роботи:** масовий та індивідуальний відбір, оцінка за фенотипом і генотипом; системи парування (однорідний і різнорідний підбір, інбридинг, аутбридинг, гібридизація) та використання гетерозису; складання селекційних програм і планів парувань для вдосконалення стада.

- **Оцінка племінної цінності тварин:** бонітування с.-г. тварин за комплексом ознак; методи оцінки продуктивності та племінної цінності (за походженням, власною продуктивністю, якістю потомства); сучасні статистичні методи селекції: BLUP-оцінювання племінної цінності за методикою Хендерсона, селекційні індекси; використання ДНК-технологій та геномна селекція.

- **Біотехнологічні методи в тваринництві:** штучне осіменіння самок, трансплантація ембріонів, кріоконсервація сперми та ембріонів; використання гормональних і молекулярних біотехнологій для підвищення відтворювальної здатності тварин; збереження генофонду цінних порід.

- **Організація селекційно-племінної роботи:** структура племінної служби (племзаводи, племрепродуктори, центри племінної інформації); ведення племінного обліку і документації; контроль стану племінної роботи в господарствах; приклади вітчизняних і зарубіжних селекційних досягнень у скотарстві, свинарстві, птахівництві та інших галузях.

3. Здатність аналізувати та контролювати безпечність та якість кормів і кормових засобів та живлення тварин

- **Поживні речовини та обмін речовин:** основні компоненти кормів (вода, протеїн, жир, вуглеводи, мінерали, вітаміни) та їх роль у життєдіяльності тварин; перетравлення і засвоєння поживних речовин у травній системі жуйних і нежуйних тварин; особливості обміну речовин залежно від виду, віку та фізіологічного стану тварин
- **Кормові засоби та якість кормів:** класифікація кормів (об'ємні, концентровані, соковиті, грубі, мінеральні добавки); оцінка поживності кормів (вміст протеїну, енергії, клітковини, макро- і мікроелементів); методи аналізу якості кормів (хімічний аналіз, визначення перетравності, енергетична цінність); характеристика найпоширеніших кормових культур і добавок.
- **Нормування годівлі та раціони:** потреби різних видів і продуктивних груп тварин у поживних речовинах; складання раціонів для основних видів тварин (велика рогата худоба, свині, птиця, вівці тощо) з урахуванням норм годівлі; балансування раціонів за протеїном, енергією, амінокислотами, мінералами та вітамінами; **наслідки порушення збалансованості раціону та використання неякісних кормів** (зниження продуктивності, розлади здоров'я, економічні втрати)
- **Контроль безпечності кормів:** джерела небезпеки в кормах (мікотоксини, нітрати, пестициди, важкі метали, патогени); методи контролю якості і безпечності кормів (ветеринарно-санітарна експертиза, лабораторний аналіз на токсини та домішки); зберігання кормів і запобігання їх псуванню; **нормативно-**

правові вимоги щодо безпечності кормів (законодавство ЄС та України про безпеку і гігієну кормів).

- **Годівля різних видів тварин:** особливості годівлі та типові раціони для молочної і м'ясної худоби, свиней, птиці, овець, коней, хутрових звірів та риби; практичні аспекти годівлі молодняку (колостральний період, стартерні раціони) та продуктивних тварин (лактуючі корови, свиноматки, бройлери, несучки тощо) для досягнення оптимальної продуктивності та якості продукції.

4. Здатність розробляти, організовувати та здійснювати заходи з підвищення продуктивності медоносних бджіл, контролю безпечності та якості продуктів їх переробки й ефективності виробництва

- **Біологія та продуктивність бджолої сім'ї:** будова та життєвий цикл медоносної бджоли; склад бджолої сім'ї (матка, робочі бджоли, трутні) та їх функції; фактори, що впливають на продуктивність пасіки (породні особливості бджіл, медозбірна база, умови утримання, профілактика роїння); методи підвищення медопродуктивності (раціональна розстановка вуликів, стимуляція бджіл до збору нектару, своєчасна заміна маток високопродуктивними).

- **Продукти бджільництва та їх якість:** основні продукти пасіки – мед, віск, прополіс, пилок, маточне молочко; **властивості та хімічний склад продукції бджільництва** (поживна та лікувальна цінність меду, фізико-хімічні показники якості воску тощо); вплив різних факторів (порода бджіл, медоносна база, технологія відкачування меду, зберігання) на **якість продуктів бджільництва**.

- **Контроль якості та безпечності продукції бджільництва:** стандарти і показники якості меду та інших продуктів (вологість, діастазне число, вміст цукрів, відсутність антибіотиків і домішок); **методи виявлення фальсифікації меду та інших продуктів** (органолептичні, фізико-хімічні тести, використання рефрактометра, проби на домішки цукру тощо); ветеринарно-санітарний контроль при виробництві меду (відбір проб, сертифікація).

- **Технологія ведення пасіки та ефективність виробництва:** організація роботи пасіки (планування медозборів, кочівля пасік при потребі); економічні показники ефективності бджільництва (врожайність меду з сім'ї, собівартість продукції, рентабельність); використання бджіл для запилення сільськогосподарських культур (надання послуг з бджолозапилення) та отримання додаткового доходу від побічних продуктів (прополіс, пилок, настоянки тощо).

Критерії оцінювання фахового вступного випробування

Освітньо-наукова програма:

«ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА»

Спеціальність: Н2 – Тваринництво

Форма випробування

Кандидат отримує 3 фахові питання (усно або письмово). Оцінювання здійснюється за 200-бальною шкалою.

Критерії оцінювання

Критерій	Максимальна кількість балів
Теоретична глибина та повнота відповіді (по кожному питанню)	$3 \times 36 = 108$
Навички аналізу, синтезу, науковий стиль викладу	30
Структурованість, логіка, грамотне застосування термінології	20
Практична спрямованість (зв'язок теорії з практикою, приклади)	20
Мовна грамотність, культура викладу	12
Разом	190

Примітка: додатково можна нарахувати до 10 балів за інноваційний підхід або наукову новизну.

Шкала оцінювання

- **180–200 балів** – відмінно: глибоке теоретичне обґрунтування, чіткість, відповідність стандартам PhD, оригінальність.
- **160–179 балів** – дуже добре: відповідь повна, з глибоким аналізом, мінімальні помилки у термінології чи логіці.
- **140–159 балів** – добре: достатній рівень, але з певними пробілами.
- **120–139 балів** – задовільно: базові знання, однак бракує конкретики чи глибини.
- **Менше 120 балів** – незадовільно: не продемонстровано спеціальності, невідповідність рівню підготовки.

Що перевіряється

1. Знання науково-методологічних основ дисципліни – концепції, методи дослідження, типові технологічні процеси в тваринництві.
2. Практичні кейси – оцінювання реальних виробничих ситуацій, процесів переробки, проблем харчової безпеки.
3. Аналітика та науковий підхід – здатність обирати методи, узагальнювати дані, формулювати висновки.
4. Технологічне майбутнє галузі – інновації, екологічна адаптація, зв'язок із глобальними викликами і стандартами.

Підсумок

Програма зосереджена на поєднанні теорії, досліджень і практики. Вступник має продемонструвати знання сучасних технологій та методології наукового процесу. Баланс між теоретичною підготовкою, практичною орієнтацією та мовною грамотністю визначає кінцевий результат.

4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування проводиться у формі усного іспиту очно або дистанційно. Для проведення вступного випробування формуються окремі групи вступників в порядку надходження (реєстрації) документів. Список допущених до вступного випробування ухвалюється рішенням приймальної (відбіркової) комісії, про що складається відповідний протокол.

Для проведення вступного випробування головами фахових атестаційних комісій попередньо готуються екзаменаційні білети відповідно до «Програми фахового вступного випробування». Програма фахового вступного випробування оприлюднюється на веб-сайті Університету.

Фахове вступне випробування проводиться у строки, передбачені Правилами прийому до ДБТУ.

На іспиті вступник повинен пред'явити, який посвідчує особу (паспорт громадянина України у вигляді книжечки, ID-картка), при пред'явленні якого він завдання (екзаменаційний білет). Екзаменаційний білет містить завдання з тем, вказаних у програмі фахового вступного випробування. Тривалість іспиту – до 2 астрономічних годин. Користуватися при підготовці друкованими, електронними або іншими інформаційними засобами забороняється.

Результати випробування оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів за правилами, вказаними в розділі «Критерії оцінювання фахового вступного випробування». Рівень знань вступника за результатами іспиту заноситься також до екзаменаційної відомості і підтверджується підписами голови та членів комісії. Відомість оформляється і передається до приймальної комісії в день складання фахового вступного випробування.

Розробив гарант ОНП, д.с.г. наук, професор кафедри технологій переробки та якості продукції тваринництва Прудніков В.Г.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Ібатуллін І.І., Мельничук Д.О., Богданов Г.О. та ін. Годівля сільськогосподарських тварин. Підручник. Вінниця: Нова книга, 2007. 616 с.
2. Ібатуллін І.І., Панасенко Ю.О., Кононенко В.К. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин. К.:Вища освіта, 2003. 432 с.
3. Носальський М.Г. Технологія кормів з основами кормовиробництва. ХДЗВА, 2008. 86 с.
4. Мельник Ю.Ф., Найдено К.А. Журавель М.П. та ін.. Практикум з розведення с.-г. тварин. К.: Видавничий дім «Слово», 2007. 240 с.
5. Сухарльов В.О., Дерев'янка О.П. Вівчарство. Навчальний посібник. Харків.: Еспада, 2003. 256 с.
6. Сухарльов В.О., Дерев'янка О.П. Практикум з вівчарства і технології виробництва вовни і баранини. Навчальний посібник. Харків.: Еспада, 2003. 144 с.
7. Гопка Б.М., Хоменко М.П. Конярство. Підручник. К.: Вища освіта, 2004. 320 с.
8. Рубан Ю.Д., Рубан С.Ю. Скотарство і технологія виробництва молока та яловичини. Підручник. Харків.: Еспада, 2015. 576 с.
9. Костенко В.І. Практикум із скотарства і технології виробництва молока та яловичини. Навчальний посібник. К.: Урожай, 1998. 366 с.
10. Угнівенко А. М. Спеціалізоване м'ясне скотарство / Угнівенко А. М., Костенко В. І., Чернявський Ю. І. К.: Вища освіта, 2006. 303 с.
11. Угнівенко А.М., Петренко С.М., Носевич Д.К., Токар Ю.І. Наукові основи розвитку м'ясного скотарства в Україні / Монографія.- К.: Компрінт. , 2016. 330 с.
12. Герасімов В.І. та ін. Свинарство і технологія виробництва свинини. Х.: Еспада, 2003. 448 с.
13. Нагаєвич В.М. і ін. Розведення свиней. Х.: Еспада, 2005. 296 с.
14. Рибалко В.П. Інтенсивна технологія виробництва свинини. К.:Урожай, 1991. 176 с.
15. Рубан Б.В. Птиця і птахівництво. Харків.: Еспада, 2002. 512 с.
16. Сирохман І.В. Товарознавство м'яса і м'ясних товарів. Підручник. К.: Центр навч. л-ри, 2009. 378 с.
17. Машкін М.І. Технологія виробництва молока і молочних продуктів. Навчальне видання. К.: Вища школа, 2006. 351 с.
18. Власенко В.В. Технологія продуктів забою тварин. Вінниця: «Едегельвейс і К», 2009. 447 с.
19. Пабат В.О. Технологія продуктів забою тварин. К.:ТОВ «Оріон», 2000. 361 с.
20. Маньковський А.Я. Технологія продуктів забою тварин. К.: «Агроосвіта», 2014. 336 с.
21. Шаповал М.І. Основи стандартизації, управління якістю і сертифікації. К.:Європ. Ун-т фінансів, ін.систем, менеджменту і бізнесу, 2000. 174 с.

Зразок «Білет фахового вступного іспиту»

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний біотехнологічний університет

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Голова приймальної комісії
В.о. Ректора ДБТУ
_____ Москаленко О.В.
«_____» _____ 2026 р.

Голова фахової предметної комісії:
гарант ОНП
Прудніков В.Г.
д-р с.-г. наук, професор,
Освітній - науковий рівень доктор
філософії
Спеціальність: Н 2 «Тваринництво»
Освітня програми: «Технологія
виробництва і переробки продукції
тваринництва»

БІЛЕТ № 1
фахового вступного іспиту

1. Породи великої рогатої худоби різних напрямів продуктивності.
2. Біологічні особливості овець різних напрямів продуктивності.
3. Використання бджолиних сімей для запилення сільськогосподарських ентомофільних культур.

Члени комісії:

д-р с.-г. наук, професор, М.Д. Безуглий
к вет. наук, доцент, О.Б. Шевченко